

Fonds Podiumkunsten Den Haag

Jaarrekening 2019

Balans	1
Exploitatierkening	3
Kwantitatief Activiteitenoverzicht	4
Kasstroomoverzicht	5
Algemene toelichting op de jaarrekening	6
Toelichtingen bij de balans	9
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	17
Specificatie exploitatierkening	19
Toelichting op de exploitatierkening	24
Wet Normering Topinkomens	29
Gebeurtenissen na balansdatum	32
Overige gegevens	33
Controleverklaring	

Model I : Balans

Balans na resultaatbestemming

Activa	31-12-2019	31-12-2018
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	<u>431.502</u>	<u>507.695</u>
<i>Totaal Vaste Activa</i>	<i>431.502</i>	<i>507.695</i>
Vlottende Activa		
Vorderingen		
Subsidie Ministerie OCW	66.356.162	126.558.336
Voorwaardelijke vordering OCW	6.900.911	6.900.911
Terug te vorderen subsidies	23.863	1.141
Overige vorderingen	669.414	141.540
Overlopende activa	<u>140.552</u>	<u>125.453</u>
<i>Totaal Vorderingen</i>	<i>74.090.902</i>	<i>133.727.380</i>
Liquide Middelen		
Rekening Courant Min. van Financiën	6.974.276	7.992.654
Gelden onderweg	-	10.610
Bankgarantie	69.103	69.103
Kas	<u>38</u>	<u>80</u>
<i>Totaal Liquide Middelen</i>	<u><i>7.043.416</i></u>	<u><i>8.072.446</i></u>
<i>Totaal Vlottende Activa</i>	<i>81.134.318</i>	<i>141.799.826</i>
TOTAAL ACTIVA	<u><u>81.565.820</u></u>	<u><u>142.307.521</u></u>

Balans na resultaatbestemming

Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Eigen Vermogen		
Algemene Reserve	1.851.366	1.851.366
Bestemmingsreserves	4.950.000	4.950.000
Bestemmingsfonds OCW	<u>2.073.630</u>	<u>1.996.552</u>
<i>Totaal Eigen Vermogen</i>	8.874.996	8.797.918
Voorzieningen		
Voorzieningen (voormalig) personeel	<u>291.200</u>	<u>392.555</u>
<i>Totaal Voorzieningen</i>	291.200	392.555
Langlopende Schulden		
Subsidieverplichtingen (crediteuren)	1.955.625	33.715.398
Nog te verlenen subsidies	300.000	15.330.380
Nog te realiseren apparaatskosten	-	8.008.358
Nog te besteden bijdragen derden	300.000	-
Investeringsubsidies	<u>37.438</u>	<u>45.761</u>
<i>Totaal Langlopende Schulden</i>	2.593.063	57.099.896
Kortlopende Schulden		
Subsidieverplichtingen (crediteuren)	39.310.744	46.385.457
Nog te realiseren activiteitenlasten	20.215.541	20.722.750
Nog te realiseren apparaatskosten	8.761.163	8.008.358
Nog te besteden bijdragen derden	363.491	9.349
Belastingdienst	207.692	210.389
Pensioenfondsen	3.221	1.242
Overige Crediteuren	617.610	379.729
Vakantiegeld	126.036	127.050
Opgebouwd verlof personeel	98.541	104.038
Overlopende passiva	<u>102.522</u>	<u>68.790</u>
<i>Totaal Kortlopende Schulden</i>	<u>69.806.561</u>	<u>76.017.150</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>81.565.820</u>	<u>142.307.521</u>

Model II : Functionele exploitatierekening

	Rekening 2019	Gemiddelde Begroting 2017-2020	Werk- begroting 2019	Rekening 2018
Baten				
Directe Opbrengsten				
Lager vastgestelde subsidies	112.492	300.000	300.000	513.130
Ingetrokken subsidies	318.281			676.439
Overige Inkomsten	-			-
Totale Opbrengsten	<u>430.773</u>	<u>300.000</u>	<u>300.000</u>	<u>1.189.569</u>
Subsidies en Bijdragen				
Subsidie OCW	29.160.630	44.465.000	26.997.454	21.619.955
Overige Subsidies en Bijdragen publiek	43.375		50.000	44.825
Overige Subsidies en Bijdragen privaat	264.009	-		
Totale Subsidies en Bijdragen	<u>29.468.014</u>	<u>44.465.000</u>	<u>27.047.454</u>	<u>21.664.780</u>
TOTALE BATEN	29.898.787	44.765.000	27.347.454	22.854.349
Lasten				
Apparaatskosten				
Apparaatskosten personeel	4.362.850	3.431.325	4.374.554	4.055.643
Apparaatskosten materieel	3.567.993	2.524.675	2.939.400	2.971.987
Totale Apparaatskosten	<u>7.930.844</u>	<u>5.956.000</u>	<u>7.313.954</u>	<u>7.027.629</u>
Activiteitenlasten				
Programma's en projecten	2.426.145		1.653.000	635.667
Verleende Subsidies	19.487.157	39.602.000	18.080.500	14.712.595
Overige Activiteitenlasten	-22.750			34.944
Totale Activiteitenlasten	<u>21.890.552</u>	<u>39.602.000</u>	<u>19.733.500</u>	<u>15.383.206</u>
TOTALE LASTEN	<u>29.821.396</u>	<u>45.558.000</u>	<u>27.047.454</u>	<u>22.410.836</u>
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	77.391	-793.000	300.000	443.513
Saldo Rentebaten-/lasten	-314			-160
EXPLOITATIERESULTAAT	<u>77.077</u>	<u>-793.000</u>	<u>300.000</u>	<u>443.354</u>

De Gemiddelde Begroting sluit aan bij de door het ministerie goedgekeurde begroting voor 2017-2020.

De Werkbegroting sluit aan bij de door de Raad van Toezicht goedgekeurde werkbegroting voor 2019.

Model III : Kwantitatief Activiteitenoverzicht

Aanvragen

Aantal ontvangen aanvragen	2.025
Aantal (nog) niet in behandeling en door aanvrager ingetrokken	173
Aantal honoreringen	1.062
Aantal afwijzingen	790

Bezwaren en beroepen

Aantal bezwaarschriften	42
Aantal beroepsschriften	0
Aantal klachten	0

Financiën: besteed budget per regeling

Meerjarige activiteitenregeling (indexatie)	2.151.502
Producties/reprises	3.969.049
Snelloket Buitenland	917.019
Internationalisering	1.118.121
Afname Podia SRP	3.911.250
Afname Podia SKIP	1.575.000
Afname Popmuziek	768.711
2p: Verbinding produceren en presenteren	679.655
Compositieregeling	1.087.000
Opdrachten Libretto/Theatertekst	173.500
Werkbijdrage Muziekauteurs	541.500
Nieuwe makers	2.044.331
Upstream : Music	473.019
Talentontwikkeling in de regio (indexatie)	40.000
Overige (discretionair)	37.500

Vastgestelde en nog vast te stellen subsidies

Aantal vastgestelde subsidies in 2019	583
Aantal nog vast te stellen subsidies op 31 december 2019	1.344

Kasstroomoverzicht

I Kasstroom uit operationele Activiteiten	2019	2018
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	77.391	443.513
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	104.607	113.035
Mutatie voorzieningen	<u>-101.355</u>	<u>-86.815</u>
<i>Bruto Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<i>80.643</i>	<i>469.733</i>
Mutatie in vorderingen op OCW	60.202.174	55.543.461
Mutatie overige vorderingen	-565.695	155.582
Mutatie kortlopende activiteitencrediteuren	-7.074.713	1.654.807
Mutatie overige kortlopende schulden	618.526	64.150
Mutatie langlopende subsidiecrediteuren	-31.759.773	-41.126.907
Mutatie overige langlopende schulden	300.000	
Mutatie subsidiemiddelen (voor activiteiten en APK)	<u>-22.793.142</u>	<u>-14.200.886</u>
<i>Subtotaal mutaties vorderingen en schulden</i>	<i><u>-1.072.623</u></i>	<i><u>2.090.207</u></i>
Rentebaten	-314	-160
<i>Netto Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<i>-992.294</i>	<i>2.559.781</i>
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-28.415	-90.729
Mutatie investeringssubsidie	<u>-8.323</u>	<u>-8.323</u>
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<i><u>-36.738</u></i>	<i><u>-99.052</u></i>
Mutatie liquide middelen (I + II)	-1.029.030	2.460.729
Mutatie liquide middelen volgens balans	-1.029.030	2.460.729

Algemene toelichting op de jaarrekening

Algemeen

Activiteiten

De activiteiten van de Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten (Fonds Podiumkunsten), statutair gevestigd te Den Haag, bestaan voornamelijk uit het verlenen van subsidies aan kunstenaars en instellingen voor activiteiten op het gebied van podiumkunsten.

Verbonden partijen

Het Fonds Podiumkunsten is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Wijzigingen van de statuten behoeven de goedkeuring van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de Minister. Het bestuur wordt benoemd door de Raad van Toezicht, na de minister gehoord te hebben.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening wordt uitgegaan van de voorschriften in het Handboek verantwoording Cultuursubsidies Fondsen 2017-2020, versie januari 2020, opgesteld door het ministerie van OCW (hierna te noemen: het handboek).

Hierdoor zijn eveneens de Richtlijnen van jaarverslaggeving 640 van toepassing. Bij eventuele verschillen tussen het handboek en RJ 640 prevaleert het handboek.

De jaarrekening is opgesteld naar de grondslag van historische kosten.

Voor de periode 2017-2020 heeft de Minister van OCW de subsidiëring bevestigd in een beschikking, en ook voor de periode 2021-2024 zal dat het geval zijn, zodat bij het opstellen van de jaarrekening is uitgegaan van continuïteit.

Grondslagen waardering activa en passiva

Tenzij anders aangegeven worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs minus cumulatieve afschrijvingen en vanaf de grens van € 1.000 in de balans opgenomen. Onder deze activeringsgrens worden zij direct ten laste van het resultaat gebracht. Afschrijving op materiële vaste activa vindt lineair plaats. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vermeld in de toelichting bij de balans.

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Aan de algemene reserve wordt het (resterende) exploitatiesaldo van het boekjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Conform voorschrift van het ministerie van OCW wordt het Bestemmingsfonds OCW gevormd door, tenzij daar een andere bestemming aan wordt gegeven, toevoeging van de baten van lager vastgestelde subsidies en de rentebaten. Aan het einde van deze cultuurnotaperiode wordt ook het eventuele saldo van de niet bestede subsidiebijdragen en/of bijdragen voor apparaatskosten aan het Bestemmingsfonds OCW toegevoegd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Investeringsubsidies worden verantwoord onder de langlopende schulden en vallen analoog vrij met de afschrijvingen op de betrokken vaste activa.

Kortlopende schulden en overlopende activa: onder deze post worden in dit geval verantwoord die schulden waarvan de resterende looptijd ten hoogste 12 maanden bedraagt.

Bepaling van het resultaat

Baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, aan de hand van de activiteitenlasten en beheerslasten. Op deze wijze vindt matching plaats van deze lasten en de subsidiebaten. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar dat deze gerealiseerd of voorzienbaar zijn.

Activiteitenlasten worden ten volle genomen in het jaar dat het subsidie is toegekend, met uitzondering van subsidieverplichtingen die ten laste komen van de ter beschikking gestelde middelen in de komende Kunstenplanperiode. Deze verplichtingen worden in het jaar van toekenning vermeld bij de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen', en als last genomen in het eerste jaar van de nieuwe Kunstenplanperiode.

Met betrekking tot de SKIP-regeling geldt dat de gehonoreerde instellingen een 'aanwijzing tot SKIP-podium' krijgen. In de aanwijzingen is een maximumbedrag vermeld. De beschikking wordt opgesteld nadat over een bepaald jaar de declaraties zijn uitbetaald. De activiteitenlasten met betrekking tot de SKIP-regeling worden genomen in het jaar waarin de aanwijzing is verzonden.

Bij de subsidie 'Programmering Podium Popmuziek' geldt dat de gehonoreerde instellingen een 'aanwijzing' voor een aantal jaren ontvangen. In deze aanwijzing is geen bedrag vermeld. De gesubsidieerde instellingen dienen maandelijks een declaratie in.

Voor de drie regelingen voor popmuziek (Programmering Podium, Incidentele Concerten en Popfestivals) geldt dat de datum van honorering van de declaratie bepalend is voor het moment (boekjaar) van resultaatbepaling, niet de datum van de gesubsidieerde activiteit(en).

De betaalde pensioenpremies aan de pensioenuitvoerders uit hoofde van de pensioenregelingen worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Per 31 december 2019 kenden pensioenfonds PFZW en pensioenfonds ABP een onderdekking. Het Fonds heeft per 31 december geen andere verplichtingen aan het pensioenfonds dan eventuele verhogingen van toekomstige premies.

Onder bijzondere baten en lasten worden verstaan baten en lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die duidelijk te onderscheiden zijn van de activiteiten in het

kader van de gewone bedrijfsuitoefening, en derhalve naar verwachting zelden zullen voorkomen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld op basis van de indirecte methode. De rentebaten en –lasten worden verwerkt in het exploitatiesaldo en derhalve opgenomen in de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichtingen bij de balans

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

	Automati- sering	Verbouw- ingen	Bedrijfs- Installaties	Kantoor- Inventaris	Totaal
Investerings tm 2018	735.221	584.919	19.382	243.971	1.583.493
Cumulat. Afschr. tm 2018	705.150	237.514	9.679	123.455	1.075.798
Boekwaarde 31 dec 2018	30.071	347.406	9.703	120.516	507.695
Investerings 2019	23.393			5.022	28.415
Investerings tm 2019	758.614	584.919	19.382	248.992	1.611.907
Afschrijvingen 2019	18.819	58.492	1.764	25.531	104.607
Cum. Afschrijvingen tm 2019	723.970	296.005	11.443	148.987	1.180.405
Boekwaarde 31 dec. 2019	34.645	288.914	7.938	100.006	431.502

De investeringen in automatisering betreffen voornamelijk software voor ondersteuning van het indienen van en adviseren over subsidieaanvragen.

De investeringen in kantoorinventaris betreffen nieuwe werkplekken.

Er wordt lineair afgeschreven op basis van de historische kostprijs, restwaarde nul.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Automatisering	5 jaar (software) of 3 jaar (hardware)
Verbouwingen	10 jaar
Bedrijfsinstallaties	5 jaar
Kantoorinventaris	10 jaar (meubilair) of 5 jaar (overige)

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

De vordering op OCW is als volgt opgebouwd:

<i>Omschrijving</i>	<i>Structureel 2017-2020</i>	<i>Projectsubs. ICB 17-20</i>	<i>Overige Proj. Subs</i>	<i>Totaal</i>
Toekenningen & bevoorschotting tm 2016				
2016: Toekenning Pilots Makelaarsrol Podia			124.751	124.751
Bevoorschot Pilots Mak. Podia			43.663	43.663
	0	0	81.088	81.088
Toekenningen 2017				
Basissubsidie 2017-2020	180.983.380			180.983.380
Verhoging Basissubsidie 2017-2020	18.900.000			18.900.000
Indexatie 2017-2020	3.735.820			3.735.820
Internat. Culturele Betr. 2017-2020		5.088.000		5.088.000
Toekenning verlenging B-Lijst 2018-2020	25.492.257			25.492.257
Amendement Vermue (B-lijst 2017)			9.000.000	9.000.000
ISPA Congres 2018			50.000	50.000
Totaal toekenningen tm 2017	229.111.457	5.088.000	9.131.088	243.330.545
Bevoorschot in 2017	50.925.560	1.272.000	9.031.188	61.228.748
Saldo op 31 december 2017	178.185.897	3.816.000	99.900	182.101.797
Toekenningen 2018				
Internationalisering			1.055.750	1.055.750
Correctie middelen B-lijst	-113.100			-113.100
Talentontwikkeling en vernieuwing	2.331.000			2.331.000
Indexatie 2018-2020	4.217.119			4.217.119
Totaal toekenningen tm 2018	235.546.476	5.088.000	10.186.838	245.733.314
Bevoorschot in 2018	61.399.080	1.272.000	363.150	63.034.230
Totaal Bevoorschot tm 2018	112.324.640	2.544.000	9.394.338	124.262.978
Saldo op 31 december 2018	123.221.836	2.544.000	792.500	126.558.336
Toekenningen 2019				
Talentontwikkeling en vernieuwing	1.500.000			1.500.000
Indexatie	3.367.489			3.367.489
Upstream: Music *)			900.000	900.000
Ensemblemiddelen			600.000	600.000
Totaal toekenningen in 2019	4.867.489	0	1.500.000	6.367.489
Totaal Toekenningen tm 2019	240.413.965	5.088.000	11.686.838	257.188.803
Bevoorschot in 2019	64.301.413	1.272.000	996.250	66.569.663
Totaal bevoorschot tm 2019	176.626.053	3.816.000	10.390.588	190.832.641
Saldo op 31 december 2019	63.787.912	1.272.000	1.296.250	66.356.162
Percentage bevoorschot op 31 december	73%	75%	89%	74%

OCW-subsidies 2017-2020, naar jaar van toekenning

<i>Culturele basisinfrastructuur</i>	2017	2018	2019	2020	Totaal
Oorspronkelijk Instellingssubsidie	45.266.224	45.239.052	45.239.052	45.239.052	180.983.380
Verhoging Instellingssubsidie	4.725.000	4.725.000	4.725.000	4.725.000	18.900.000
Verlenging B-Lijst 2018-2020		8.497.419	8.497.419	8.497.419	25.492.257
Correctie Middelen B-lijst		-37.700	-37.700	-37.700	-113.100
Talentontwikkeling en vernieuwing		639.000	846.000	846.000	2.331.000
Loon- en Prijsbijstelling 2017	934.336	933.828	933.828	933.828	3.735.820
Loon- en Prijsbijstelling 2018		1.402.481	1.407.319	1.407.319	4.217.119
Loon- en Prijsbijstelling 2019			1.690.495	1.676.994	3.367.489
Tweede Tranche Talentontwikkeling & Vern.			1.000.000	500.000	1.500.000
Subtotaal Culturele basisinfrastructuur	50.925.560	61.399.080	64.301.413	63.787.912	240.413.965
<i>Projectsubsidies</i>					
Internationale Culturele Betrekkingen	1.272.000	1.272.000	1.272.000	1.272.000	5.088.000
Amendement Vermue	9.000.000				9.000.000
ISPA Congres 2018		50.000			50.000
Pillot Makelaarsrol Podia	31.188	49.900			81.088
Internationalisering		263.250	396.250	396.250	1.055.750
Upstream : Music *)			300.000	600.000	900.000
Ensemblemiddelen 2018-2020			300.000	300.000	600.000
Subtotaal Projectsubsidies	10.303.188	1.635.150	2.268.250	2.568.250	16.774.838
Totaal subsidie	61.228.748	63.034.230	66.569.663	66.356.162	257.188.803
<i>Aandeel projectsubsidies in totaal</i>	<i>16,8%</i>	<i>2,6%</i>	<i>3,4%</i>	<i>3,9%</i>	<i>6,5%</i>

*) Voor Upstream : Music heeft OCW € 300.000 per jaar toegekend voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Het bedrag voor 2021 is ook in dit overzicht opgenomen. De € 300.000 die bestemd is voor 2021 is om praktische redenen opgenomen in de middelen voor 2020.

Voorwaardelijke vordering OCW

Dit betreft een zgn. geclausuleerde vordering, voor onbepaalde tijd, op het ministerie van OCW.

In 2005 en 2006 maakten de rechtsvoorgangers van het Fonds Podiumkunsten afspraken met het ministerie over garantiestellingen, budgetdiscipline en gezonde bedrijfsvoering. Onderdeel van deze afspraken waren de geclausuleerde vorderingen van de rechtsvoorgangers op het ministerie.

In 2016 heeft de Audit Dienst Rijk (ADR) een onderzoek gedaan naar de regels omtrent de reservorming bij de cultuurfondsen. De voorwaardelijke vordering was onderdeel van dat onderzoek. De ADR concludeerde dat er wat dit betreft geen aanpassingen noodzakelijk zijn. Wel adviseerde de ADR om de condities met betrekking tot de vordering nog eens te verduidelijken.

OCW en Fonds onderschrijven de conclusie van de ADR. OCW heeft de condities als volgt bevestigd:

"De vordering kan uitsluitend door een fonds worden ingeroepen als de liquiditeit van de instelling door exogene factoren zich dusdanig ontwikkelt dat de continuïteit van de door OCW goedgekeurde activiteiten in gevaar komt, of als de door OCW goedgekeurde activiteiten worden beëindigd. Met 'exogene factoren' worden liquiditeitsproblemen 'buiten de schuld' van het Fonds bedoeld".

Terug te vorderen subsidies

Dit betreft terug te vorderen subsidiebedragen en leningen. Bij vorderingen die langer openstaan dan 12 maanden wordt een voorziening getroffen ten laste van het resultaat, tenzij er sprake is van een betalingsregeling. Verder wordt een voorziening getroffen als de aanvrager heeft laten weten niet (geheel) aan de verplichting te kunnen voldoen, of als dit aannemelijk wordt geacht.

	2019	2018
Leningen Upstream: Music	138.414	
Af: Voorziening Leningen Upstream : Music	-138.414	
Overige subsidievorderingen	23.863	29.141
Af: Voorziening dubieuze vorderingen		-28.000
Saldo	23.863	1.141

Bij de nieuwe regeling Upstream: Music geldt dat een deel (30% of meer) in de vorm van een renteloze lening wordt verstrekt. Per einde boekjaar betreft dit 17 dossiers. Omdat dit een nieuw type regeling en constructie betreft kan het Fonds nog geen onderbouwde inschatting maken over de (on)inbaarheid. Veiligheidshalve is daarom een 100% voorziening getroffen. Terugbetaalde bedragen zullen worden gereserveerd voor voortzetting van deze regeling na afloop van de startperiode 2019-2021.

Het terug te vorderen bedrag aan overige subsidies betreft 3 dossiers. Voor 1 dossier is een terugbetaling in termijnen afgesproken.

Een dubieuze vordering van € 28.000 moest definitief worden afgeschreven, nieuwe voorzieningen voor oninbaarheid worden niet noodzakelijk geacht.

Overige Vorderingen

Deze vorderingen bestaat uit:	2019	2018
Sena	600.000	
Personeel	1.500	4.500
Toneelschrijfprijs	14.125	
Cultuurfondsen	53.789	137.040
Saldo	<u>669.414</u>	<u>141.540</u>

Sena heeft 3 x € 300.000 ter beschikking gesteld voor de regeling Upstream: Music 2019-2021.

Het hier vermelde bedrag betreft de nog te ontvangen bijdragen voor 2020 en 2021.

De vordering op personeel betreft een doorlopend werkvoorschot van een medewerker.

De vordering inzake de Toneelschrijfprijs betreft bijdragen van drie partijen.

De vorderingen op 2 cultuurfondsen betreft het te ontvangen aandeel in het Matchmakers-project.

Voorzieningen voor de overige vorderingen worden niet noodzakelijk geacht.

Overlopende Activa

Dit betreft in 2019 ontvangen facturen die ten laste van het resultaat van 2020 zullen komen.

Liquide Middelen

Het Fonds houdt verplicht de tegoeden aan bij het Ministerie van Financiën.

Voorheen werden niet direct noodzakelijke middelen grotendeels aangehouden in deposito's, vanwege de rentevergoeding. Omdat de rente al geruime tijd is gedaald naar 0% is de deposito-positie afgebouwd en worden alle gelden aangehouden op de rekening courant bij Financiën.

Ten behoeve van de verhuurder is in 2014 een bankgarantie afgegeven. Deze is niet vrij opeisbaar.

Het totaal van liquide middelen is met € 7,0 miljoen ca. € 1,1 miljoen lager, het resultaat van verschillende oorzaken.

Voor een verdere analyse wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht (model IV)

Het Fonds is, rekening houdend met de periodieke bevoorschotting door OCW, ruimschoots in staat om aan de korte en lange termijnverplichtingen te voldoen.

Eigen Vermogen en Reserves

Sinds 2017 geldt dat het Fonds een vast percentage van het reguliere jaarlijkse subsidie vastlegt in een risico-reserve. Deze reserve is bedoeld voor het afdekken van bedrijfsmatige risico's waarvoor elders geen andere dekking kan worden gevonden. Het percentage bedraagt 8%, en is gebaseerd op ervaringscijfers. Dit percentage is ook afgestemd met het Ministerie van OCW.

De risicoreserve wordt aangehouden voor het afdekken van eventuele verplichtingen die voortvloeien uit bezwaren en beroepen in het kader van de meerjarige regeling.

De risico-reserve bedroeg ultimo 2018 € 4.950.000. Het fonds is in gesprek met het Ministerie van OCW over de benodigde reserve in het licht van de meerjarige regeling 2021-2024, waarover in de zomer van 2020 de besluitvorming zal plaatsvinden. Voor dit moment wordt deze risicoreserve bevroren.

Algemene reserve

Eindsaldo 31 december 2018	1.851.366
Mutaties uit resultaat 2019	<u>0</u>
Eindsaldo 31 december 2019	1.851.366

De algemene reserve is mede bedoeld voor het opvangen van onvoorziene kosten en voor het ontwikkelen van nieuw beleid. Voor dat laatste zullen plannen ingediend gaan worden bij OCW.

Bestemmingsreserves

	Stand 31-12-2018	Verdeling Resultaat	Stand 31-12-2019
Bestemming Risico Beroepen en bezwaren	<u>4.950.000</u>	<u>0</u>	<u>4.950.000</u>

Bestemmingsfonds OCW

Saldo 31 december 2018		1.996.552
Onttrekking rentelasten	-314	
Onttrekking inzake Pilot aanbod en afname	-35.100	
Dotatie lager vastgesteld subsidies OCW	<u>112.492</u>	
Totaal Dotaties/Onttrekkingen		<u>77.077</u>
Eindsaldo per 31 december 2019		2.073.630

Resultaatverdeling

Bestemming resultaat boekjaar 2018

De jaarrekening 2018 is vastgesteld en goedgekeurd in de gecombineerde vergadering van het Bestuur met de Raad van Toezicht, gehouden op 11 Maart 2019. De directie heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel tot bestemming resultaat boekjaar 2019

De directie stelt met goedkeuring van de Raad van Toezicht voor het resultaat over het boekjaar 2019 ten bedrage van € 77.077 bestemmen zoals hierboven is vastgelegd

Voorzieningen

Voorziening Sociaal Beleid

Saldo 1 januari 2019	304.560	
Bij : herziening resterende verplichtingen	34.062	
Af: betalingen in 2019	-73.383	
Af: Extra bijdrage door OCW	-37.039	
Saldo 31 december 2019		228.200

Voorziening Langdurig Zieken

Saldo 1 januari 2019	87.994	
Bij: herziening bestaande verplichtingen	19.445	
Af: betalingen in 2019	-107.440	
Bij: nieuwe verplichtingen	63.000	
Saldo 31 december 2019		63.000

Totaal Voorzieningen 291.200

De voorziening Sociaal beleid vloeit voort uit de reorganisatie uit 2012/2013.

Op 31 december 2019 betrof de voorziening nog 2 medewerkers, inzake de uit contracten voortvloeiende bovenwettelijke uitkeringen en de (uitbestede) uitvoeringskosten voor deze uitkeringen, alsmede een regeling voor pensioencompensatie. De laatste betaling ten laste van de voorziening wordt (uiterlijk) in 2023 verwacht. De herziening van de verplichtingen komt vooral voort uit een herberekening van pensioenverplichtingen en betalingen met terugwerkende kracht, naar aanleiding van bezwaren van een voormalig OCW-medewerker. OCW heeft deze extra verplichtingen voor een bedrag van € 37.039 voor zijn rekening genomen.

De voorziening Langdurig Zieken betrof aan het begin van het verslagjaar drie medewerkers. Zij zijn in de loop van het jaar uit dienst gegaan.

De nieuwe verplichting betreft twee medewerkers, bij wie de verwachting is dat zij langdurig arbeidsongeschikt zullen zijn.

Langlopende schulden

Subsidieontvangers

Dit betreft verplichtingen met een looptijd van minimaal 12 maanden na 31 december 2019, en bestaan uitsluitend uit toekenningen in de regeling SRP, uit te betalen in januari 2021. Zie ook hierna bij de specificatie van de activiteitencrediteuren

Nog te verlenen subsidies en te realiseren apparaatskosten

Het bedrag van € 300.000 nog te verlenen subsidies betreft de toekenning van OCW voor het project Upstream : Music in 2021.

Bijdragen derden

Dit betreft de toegezegde bijdrage van Sena voor Upstream: Music voor het jaar 2021

Investeringsubsidie

Investeringsubsidies vallen vrij als bate via de exploitatierekening, gelijklopend met de afschrijvingstermijnen van de verbonden investeringen. De bijdrage van NS Vastgoed betreft een bijdrage voor het plafond.

	NS Vastgoed
Jaar van de bijdrage	2014
Soort bijdrage	Huisvesting
Bijdrage tot en met 2018	83.225
Vrijgevallen tot en met 2018	37.464
Saldo per 31 december 2018	45.761
Vrijval tbv resultaat 2019	8.323
Saldo per 31 december 2019	37.438

Kortlopende en langlopende schulden: Subsidies OCW

	Totaal beschikbaar tot en met 2019	Besteed tot en met 2018	Nog Besteed in beschikbaar op 2019 31/12/19	
Regulier BIS 2017-2020, incl. indexering	211.203.808	163.083.035	24.612.739	23.508.034
Verlenging B-lijst 2018-2020	24.929.157	24.929.157		0
App. Kosten verlenging B- Lijst 18-20	450.000	150.000	150.000	150.000
Talentontw.&vernieuwing / Fast Forw.	1.782.000		476.874	1.305.126
Talentontw.&vernieuwing / Theat.tekst	450.000		313.138	136.862
Talentontw.&vernieuwing / Fellowships	99.000	42.245		56.755
Talentontw.&vernieuwing II / 2P	1.500.000		679.655	820.345
Subtotaal BIS-gelden	240.413.965	188.204.437	26.232.406	25.977.122
Internat. Cult. Betrekkingen 2017-2020	5.088.000	2.231.622	1.476.104	1.380.274
Amendement Vermue (B-lijst)	9.000.000	9.000.000		0
Congres ISPA 2018	50.000	50.000		0
Verdienmodel Ensembles 2016-2017/2018	600.000	124.322	355.623	120.055
Ensemblemiddelen 2018-2020	600.000		346.382	253.618
Upstream: Music 2019+2020 *)	900.000		236.509	663.491
Pilot Makelaarsrol Podia	124.751	124.751		0
Internationalisering 2018-2020 / DPA	655.750	0	363.607	292.143
Internationalisering 2018-2020 / Grants	400.000	100.000	150.000	150.000
Subtotaal projectgelden	17.418.501	11.630.695	2.928.225	2.859.581
Totaal Bis- en projectgelden	257.832.466	199.835.132	29.160.631	28.836.703
Slecht weer Fonds	500.000	60.000	0	440.000
Totaal OCW-middelen	258.332.466	199.895.132	29.160.631	29.276.704

Voor apparaatskosten 2020 is maximaal beschikbaar	8.761.163
Voor activiteitenlasten 2020 en eventuele andere bestemmingen resteert na aftrek APK	20.215.541
Voor activiteitenlasten 2021 (Upstream : Music)	300.000

Het bedrag voor apparaatskosten is op basis van de vastgelegde APK-percentages voor instellingssubsidie en projectsubsidie, gerelateerd aan de voor 2020 daarvoor toegekende middelen.

De voor 2020 nog beschikbare bedragen passen ruimschoots binnen de kaders van de werkbegroting. Na afloop van 2020 niet bestede middelen vloeien, tenzij anders overeengekomen, naar het Bestemmingsfonds OCW

Subsidiecrediteuren

a) Openstaande posten per 31 december 2019, naar jaar van toekenning

Jaar	bedrag
2017	31.153.642
2018	2.503.171
2019	7.609.556
	41.266.369

Meerjarige activiteitenregeling 2017-2020
Voornamelijk Indexatie meerjarigen en 2-jarige festivals
Voornamelijk SRP, SKIP en indexatie meerjarigen

b) Verwacht jaar van betaling op openstaande posten van 31 december 2019

Jaar	bedrag
2020	39.310.744
2021	1.955.625
	41.266.369

Alle regelingen behalve SRP 2021
SRP 2021

Bij de niet-meerjarige regelingen geldt dat, wegens het Uniform Subsidiekader, in de regel voor 100% bevoorschot wordt. Uitzondering betreft subsidies van € 125.000 of meer.

c) Verloop subsidiecrediteuren tussen 1 januari en 31 december

	2019	2018
Beginsaldo 1 januari	80.100.855	119.572.955
Bij: Verleende subsidies	19.487.157	14.712.595
Af: lagere vaststellingen + ingetrokken	-430.773	-1.189.569
Af: betalingen	<u>-57.890.870</u>	<u>-52.995.126</u>
Eindsaldo	41.266.369	80.100.855

Overlopende passiva

Dit betreft reserveringen voor in 2020 nog te ontvangen facturen ten laste van 2019 en reserveringen voor in 2020 nog te betalen bedragen/facturen ten laste van 2019.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Bezwaren en beroepen Meerjarige Activiteitenregeling 2017-2020

Bij aanvang van het verslagjaar datum liep er nog 1 beroepszaak in het kader van deze regeling. Het totaal aangevraagde bedrag van deze aanvraag bedroeg € 1.795.200.

Dit dossier kon, door een uitspraak van de Raad van State, in oktober zonder financiële consequenties worden afgesloten.

In dit kader van de meerjarige regeling houdt het Fonds overigens, in afstemming met OCW, wel een risico-reserve aan voor deze risico's. Dit bedrag is een vast percentage (8%) van de structurele subsidie van het Fonds, en is mede gebaseerd op ervaringen uit het verleden

Bezwaren en beroepen overige regelingen

Op 31 december was er sprake van 6 bezwaren, er waren geen lopende beroepen.

Van deze bezwaren worden er, naar verwachting van het Fonds, 3 ongegrond verklaard, van de andere 3 moet nog de hoorzitting plaatsvinden. Mochten deze bezwaren gegrond worden verklaard, dan bedragen de extra verplichtingen maximaal € 49.500.

Regeling SKIP

In het verslagjaar zijn in het kader van deze regeling toekenningen ('aanwijzingen') gedaan voor de jaren 2020 en 2021. De toekenningen voor het jaar 2021, een bedrag van € 1.575.000, zijn niet verwerkt in deze jaarrekening, maar zullen worden opgenomen in de jaarrekening van 2021 (Kunstenplanperiode 2021-2024).

Huurovereenkomst

Het Fonds is gehuisvest in het pand Koningin Julianaplein 10 in Den Haag. Met betrekking tot deze locatie is huurovereenkomst afgesloten met ingang van 1 januari 2018, voor een looptijd van 5 jaar.

De jaarlijkse huurprijs per 1 januari 2019 bedraagt € 174.241 inclusief BTW-vergoeding, en na aftrek van huurkorting. De huur wordt jaarlijks per 1 juli verhoogd conform de Consumentenprijsindex.

Daarnaast moeten de servicekosten aan de verhuurder betaald worden. Het voorschot daarvoor bedraagt € 63.652 per jaar.

Overige langlopende overeenkomsten

Voor het kopieerapparaat is een leaseovereenkomst tot medio 2020 afgesloten voor € 6.084 per jaar.

Voor vaste en mobiele telefonie is een tot 2022 lopende overeenkomst afgesloten, voor een bedrag van € 18.920 per jaar.

Voor de glasvezelaansluiting is een tot 2020 lopende overeenkomst afgesloten voor € 4.668 per jaar.

Pensioenfondsen

Het Fonds Podiumkunsten is aangesloten bij de Pensioenfondsen PFZW en ABP. PFZW kende per 31 december 2019 een actuele dekkingsgraad van 99,2%, ABP van 97,8%. Voor beide pensioenfondsen geldt daarmee dat de dekkingsgraad lager is dan de door DNB vereiste ondergrens van 104,3%.

Beide fondsen hebben een herstelplan ingediend bij DNB.

PFZW heeft de pensioenpremies per 1 januari 2020 ongewijzigd gelaten. ABP heeft de premies iets verhoogd.

Specificatie functionele exploitatierekening

	Rekening 2019	Werkbegroting 2019	Rekening 2018
Baten			
Directe Opbrengsten			
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies			
Lager vastgestelde Subsidies (OCW)	112.492	300.000	513.130
Ingetrokken Subsidies (OCW)	<u>318.281</u>	<u>-</u>	<u>676.439</u>
Subtotaal lager en ingetrokken	430.773	300.000	1.189.569
Overige directe Opbrengsten	-	-	-
Totaal Directe Opbrengsten	<u>430.773</u>	<u>300.000</u>	<u>1.189.569</u>
Subsidie ministerie OCW			
Ten behoeve van reguliere activiteiten	26.232.405	25.329.204	19.856.705
Ten behoeve van projecten	2.928.225	1.668.250	1.763.250
Vrijval niet bestede subsidies	-	-	-
Totaal Subsidie OCW boekjaar	<u>29.160.630</u>	<u>26.997.454</u>	<u>21.619.955</u>
Overige bijdragen			
Overige Cultuurfondsen (publieke middelen)	43.375	50.000	37.250
Inzake Toneelschrijfprijs (private middelen)	27.500	-	-
Sena: Upstream Music (private middelen)	236.509	-	-
Ministerie van SZW (publieke middelen)	-	-	7.575
Totaal Overige Bijdragen	<u>307.384</u>	<u>50.000</u>	<u>44.825</u>
TOTAAL BATEN	29.898.787	27.347.454	22.854.349

Specificatie functionele exploitatierekening

Lasten	Rekening 2019	Werkbegroting 2019	Rekening 2018
Apparaatskosten : Beheerslasten Personeel			
Salarissen			
Salarissen vast personeel	2.427.043	2.443.343	2.231.833
Uitzendpersoneel en gedetacheerd	70.774	75.000	138.169
Ontvangen ziekengelden/uitkeringen/	-32.902	-	-124.995
Subtotaal Salarissen	<u>2.464.915</u>	<u>2.518.343</u>	<u>2.245.007</u>
Werkgeverslasten			
Sociale lasten	499.226	484.167	447.550
Vakantietoelage	191.724	193.667	179.507
Eindejaarsuitkering	198.966	200.929	186.239
Pensioenlasten	365.110	363.125	328.826
Opbouw Verlof	-12.173	-	2.308
Premie ziekengeldverzekering	23.147	24.208	17.554
Subtotaal Werkgeverslasten	<u>1.266.001</u>	<u>1.266.096</u>	<u>1.161.984</u>
Diverse personeelskosten			
Reis- en verblijfkosten	108.153	135.000	96.094
Studiekosten	41.534	50.000	27.089
Werving	56.181	25.000	80.651
Voorstellingsbezoek	23.987	27.500	24.036
Personeelsverzekeringen	12.415	12.104	8.350
Ondernemingsraad	813	5.000	1.695
Overige personeelskosten	29.978	59.604	42.709
Subtotaal Diverse personeelskosten	<u>273.061</u>	<u>314.208</u>	<u>280.624</u>
Mutaties personeelsvoorzieningen	74.474	-	115.066
Totaal personeelslasten	4.078.452	4.098.647	3.802.681
Fte. volgens de salarisadministratie	52,5	53,0	49,8
Apparaatskosten : Beheerslasten Materieel			
Adviescommissies	569.852	410.000	502.835
Raad van Toezicht	40.604	23.000	22.476
Juridisch en overig advies	43.227	10.000	93.285
Publiciteitskosten en website	134.232	75.000	37.393
Huisvestingskosten	298.501	324.000	287.791
Kantoor- en organisatiekosten	331.122	369.900	278.950
Afschrijvingskosten	96.284	102.000	104.712
Subtotaal Beheerslasten Materieel	<u>1.513.822</u>	<u>1.313.900</u>	<u>1.327.443</u>
Apparaatskosten : Bijzondere baten	<u>-3.202</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal Apparaatskosten beheer	5.589.071	5.412.547	5.130.124

Specificatie functionele exploitatierekening

	Rekening 2019	Werkbegroting 2019	Rekening 2018
Overige Apparaatskosten			
Personeelslasten (Dutch Performing Arts)	284.399	275.907	252.962
Bezoekersprogramma DPA	289.179	200.000	218.858
Internationale Collectieve Promotie DPA	1.550.532	1.088.000	1.185.622
Subtotaal materiële lasten DPA	<u>1.839.711</u>	<u>1.288.000</u>	<u>1.404.480</u>
Samenwerking Cultuurfondsen	22.265	12.500	20.508
Programma's en onderzoeken	174.468	300.000	189.300
Organisatie Prijzen	20.930	25.000	30.256
Subtotaal materiële lasten overige	<u>217.663</u>	<u>337.500</u>	<u>240.064</u>
Totaal Materiële lasten	<u>2.057.373</u>	<u>1.625.500</u>	<u>1.644.544</u>
Totaal Overige apparaatskosten	<u>2.341.772</u>	<u>1.901.407</u>	<u>1.897.506</u>
Totaal Apparaatskosten	7.930.844	7.313.954	7.027.629

Specificatie functionele exploitatierekening

	Rekening 2019	Werkbegroting 2019	Rekening 2018
Activiteitenlasten			
Programma's en projecten			
Project: Verdienmodellen Ensembles	702.005	-	116.928
Project: Pilot aanbod/afname	35.100	-	105.987
Nederlandse Muziekprijs	33.325	40.000	20.604
Matthijs Vermeulenprijs	20.000	20.000	-
Toneelschrijfprijs	27.500	-	-
Fonds on Tour	19.952	-	38.224
Fast Forward	476.874	663.000	22.216
Matchmakers	85.572	80.000	48.222
Programma Urban Projecten	628.179	600.000	169.486
#Nieuwe Stukken	313.138	150.000	-
Transformatieve Projecten	84.500	100.000	114.000
Totaal Programma's en projecten	<u>2.426.145</u>	<u>1.653.000</u>	<u>635.667</u>
Verleende Subsidies			
Meerjarige activiteitenregeling	2.151.502	2.000.000	2.946.360
Producties/reprises	3.969.049	3.835.000	3.040.466
Snelloket Buitenland	917.019	1.000.000	868.294
Internationalisering	1.118.121	1.015.500	1.008.682
Afname Podia SRP	3.911.250	3.150.000	-
Afname Festivals	-	-	2.100.000
Afname Podia SKIP	1.575.000	1.575.000	125.000
Afname Popmuziek	768.711	980.000	739.705
2p: Verbinding produceren en presenteren	679.655	750.000	-
Compositieregeling	1.087.000	1.105.000	494.600
Opdrachten Libretto/Theatertekst	173.500	160.000	149.000
Werkbijdrage Muziekauteurs	541.500	520.000	495.000
Nieuwe makers	2.044.331	1.600.000	1.579.988
Upstream : Music	473.019	-	-
Frictieregeling	-	-	37.500
Talentontwikkeling in de regio	40.000	40.000	1.000.000
ISPA Leeuwarden 2018 (project)	-	-	50.000
Zaaglijnbudget	-	250.000	-
Overige (discretionair)	37.500	100.000	78.000
Totaal verleende Subsidies	<u>19.487.157</u>	<u>18.080.500</u>	<u>14.712.595</u>
Overige Activiteitenlasten/baten	<u>-22.750</u>	<u>-</u>	<u>34.944</u>
Totaal Activiteitenlasten	<u>21.890.552</u>	<u>19.733.500</u>	<u>15.383.206</u>
TOTAAL REGULIERE LASTEN	<u>29.821.396</u>	<u>27.047.454</u>	<u>22.410.836</u>
REGULIER RESULTAAT	77.391	300.000	443.513
Saldo Rentebaten en -lasten	-314	-	-160
Exploitatiesaldo	<u><u>77.077</u></u>	<u><u>300.000</u></u>	<u><u>443.354</u></u>

Specificatie exploitatiesaldo en verdeling resultaat

Specificatie Exploitatiesaldo

Baten uit lager vastgestelde subsidies	112.492	
Rentelasten	<u>-314</u>	
Subtotaal Exploitatiesaldo		112.177
<i>Resultaten uit onttrekkingen</i>		
Onttrekking Bestemmingsfonds OCW Pilot aanbod en afname	-35.100	
Subtotaal ten laste Bestemmingsfonds		<u>-35.100</u>
Totaal Exploitatiesaldo		77.077

Verdeling Resultaat

Algemene Reserve : geen mutaties

Bestemmingsreserves ; geen mutaties

Bestemmingsfonds OCW

Baten uit lager vastgestelde subsidies	112.492	
Rentelasten	-314	
Onttrekking Pilot aanbod en afname	<u>-35.100</u>	
Totaal bestemmingsfonds OCW		<u>77.077</u>
Totaal verdeling Resultaat		77.077

Toelichting op de functionele exploitatierekening

Waar in deze toelichtingen gesproken wordt over de begroting, wordt, tenzij anders vermeld, de werkbegroting 2019 bedoeld (en niet de gemiddelde begroting 2017-2020). Het belangrijkste verschil tussen beide begrotingen is, dat in de werkbegroting rekening wordt gehouden met het effect van meerjarige verplichtingen. Dit effect zorgt voor grote verschillen tussen boekjaren.

In deze toelichting wordt bij de toerekening van apparaatskosten rekening gehouden met de meerjarenbegroting die indertijd is aangeboden aan en goedgekeurd door OCW. Het uitgangspunt was toen: apparaatskosten zijn alle kosten, behalve die van subsidies. In het handboek voor de verantwoording dat later is gepubliceerd is deze definitie minder strikt. Kosten van projecten en programma's kunnen ook als activiteitenlasten worden beschouwd, en daarmee niet als apparaatskosten.

Het Fonds kiest er voor om in de periode 2017-2020 de in de meerjarenbegroting opgenomen (benoemde) apparaatskosten als zodanig te verwerken in de exploitatierekeningen. Het gaat dan om de kosten van de afdeling Dutch Performing Arts, organisatiekosten rond prijzen, samenwerking met de andere cultuurfondsen en programma's en onderzoeken rond activiteiten. Voor activiteitenlasten die niet in de meerjarenbegroting zijn opgenomen geldt dat daarvoor wèl de ruimere definitie van het handboek wordt gehanteerd

In deze toelichting worden de totale apparaatskosten daarom als volgt onderverdeeld:

- Beheerlasten personeel (oude stijl)
- Beheerlasten materieel (oude stijl)
- Overige apparaatskosten personeel
- Overige apparaatskosten materieel

BATEN

Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies : € 430.773

Uit OCW-subsidie gefinancierde regelingen

	Aantal	Bedrag	Gemiddeld
Lager vastgesteld	17	112.492	6.617
Ingetrokken	123	318.281	2.588
Totaal lager vastgesteld en ingetrokken	140	430.773	3.077

De lager vastgestelde subsidies vallen lager uit dan de begroting van € 300.000, de grootste was een bedrag van € 67.000.

De baten uit ingetrokken subsidies worden niet begroot, omdat zij moeten worden verrekend met de beschikbare OCW-middelen

Van de 123 ingetrokken subsidies betreffen er 112 SKIP-podia, die niet het maximaal beschikbare bedrag hebben gedeclareerd.

Subsidiebaten 2019 : € 29.160.360

Subsidie structurele activiteiten

Totaal Reguliere Lasten		29.821.396	
Verrekening met baten uit ingetrokken subsidies		-318.281	
Dekking uit Bestemmingsfonds OCW : Pilot aanbod en afname		-35.100	
Dekking uit projectsubsidies OCW		-2.928.225	
Dekking uit bijdragen derden		-307.384	
Saldo dekking uit regulier subsidie OCW			26.232.405

Verdeling	APK	Activiteiten	Totaal
	7.930.844	18.301.562	26.232.405
Waarvan Bijdrage APK Verlenging B-Lijst	150.000		150.000
Waarvan Bijdrage T&V Theaterteksten		313.138	313.138
Waarvan Bijdrage T&V Fast Forward		476.874	476.874
Waarvan Bijdrage T&V Fellowship Program		0	0
Waarvan Bijdrage T&V II 2P		679.655	679.655
Waarvan Overig structureel	7.780.844	16.831.895	24.612.738

Subsidie projecten

ICB-gelden Dutch Performing Arts		1.476.104	
Internationalisering Dutch Performing Arts		363.607	
Internationalisering 2017-2020: Grants		150.000	
Upstream : Music		236.509	
Verdienmodel Ensembles		355.623	
Ensemblemiddelen 2018-2020		<u>346.382</u>	
Totaal Subsidiebaten OCW Projecten		2.928.225	

De onttrekking uit het Bestemmingsfonds voor de Pilot aanbod en afname is op aanwijzing van OCW. De baten uit ingetrokken subsidies worden op aanwijzing van OCW toegevoegd aan de besteedbare middelen.

De bijdragen van derden betreffen de regeling Theaterteksten (Letterenfonds), de Toneelschrijfprijs (Lira en Sabam) en de regeling Upstream : Music (Sena)

Beheerslasten - Personeelslasten : 4.078.452

De personele lasten komen, per saldo, bijna uit op het begrote bedrag. Ze zijn wel een kleine € 0,3 miljoen hoger dan in 2018. Er is sprake geweest van een beperkte uitbreiding van formatie, en vervanging bij (langdurige) ziekte.

Een fors verschil is te zien bij de ontvangen verzekeringsuitkering. In 2019 betrof dat uitsluitend uitkeringen in het kader van zwangerschap (€ 33.000). In 2018 was dat € 125.000, vanwege door het hoge ziekteverzuim. Door het fors gedaalde verzuim komt deze verzekering over 2019 niet tot uitkering.

De werving van nieuwe medewerkers (€ 56.000, begroot € 25.000) is een opvallende post. Deze wordt verklaard uit de inzet van externe expertise op het gebied van diversiteit.

Verder is een aanzienlijk bedrag gereserveerd voor voorzieningen voor de doorlopende (salaris-) kosten voor langdurig zieke medewerkers bij wie het niet voor de hand ligt dat zij op korte termijn zullen terugkeren op de werkvloer.

Beheerslasten - Materiële lasten : € 1.513.822

De totale materiële beheerlasten zijn ongeveer € 300.000 hoger dan het begrote bedrag. Dat zit vooral in de kosten van adviseurs. Naast meer werkzaamheden dan verwacht, was er ook sprake van een verhoging van de tarieven.

De kosten van de Raad van Toezicht zijn, eenmalig, hoger dan gebruikelijk, door de kosten van werving van nieuwe leden. De kjusten van adviezen vielen vooral wat hoger uit door onderzoek naar Fair Pay.

<i>Specificatie huisvestingskosten</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Huur Julianaplein 10	171.199	167.078
Servicekosten Julianaplein 10	60.071	61.077
Rep.en onderhoud gebouw	7.263	9.784
Schoonmaakkosten/huisvuilafvoer	25.924	25.548
Bewaking	11.326	12.086
Onroerende zaakbelasting	3.052	3.024
Overige huisvestingskosten	<u>19.665</u>	<u>9.194</u>
<i>Totaal Huisvestingskosten</i>	<i>298.501</i>	<i>287.791</i>

<i>Specificatie kantoor- en organisatiekosten</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Kantoorbenodigdheden	3.875	5.362
Kopieerkosten	6.310	7.129
Porti/frankeermach./koerier	14.538	13.294
Telefoon-/faxkosten	27.710	24.260
Contributies	2.250	1.500
Congressen en symposia	12.331	3.615
Abonn/documentatie/vaklit	6.316	6.555
Salarisadministratie	3.376	3.185
Accountantskosten	77.856	75.845
Bank- en incassokosten	6.457	5.624
Verzekeringen	6.964	5.964
Kantinekosten en huish.dienst	19.708	15.019
Automatisering	<u>143.431</u>	<u>111.598</u>
<i>Totaal Kantoor- en organisatiekosten</i>	<i>331.122</i>	<i>278.950</i>

Overige apparaatskosten : € 2.341.272

De personeelslasten van DPA worden gefinancierd vanuit de reguliere OCW-middelen. De materiële lasten uit de gelden voor Internationaal Cultuurbeleid.

De materiële lasten van € 1.550.532 voor Internationale Collectieve Promotie zijn inclusief een bijdrage van € 750.000 aan De Popcoalitie.

Volgens afspraak met OCW worden in de inhoudelijke rapportage de activiteiten verantwoord die in 2019 uitgevoerd zijn.

Er zijn (financiële) verschillen als gevolg van de timing van verantwoording. In meerdere gevallen wijken de aangegane (verantwoorde) verplichtingen af van het moment (boekjaar) dat de activiteiten plaatsvinden. Ook vindt een alternatie van showcases plaats, waardoor een schommeling van kosten valt waar te nemen.

Berekening apparaatskostenpercentage

Volgens de beschikking voor de periode 2017-2020 mag het Fonds een percentage van 13,03% van het instellingssubsidie realiseren, onder aftrek van een vastgesteld percentage van 14,07% voor projectsubsidies.

Totaal apparaatskosten	7.930.844
Gedekt uit extra bijdrage APK Verlenging B-lijst	<u>-150.000</u>
Subtotaal	7.780.844

	Bedrag	APK	
Inbegrepen in projectsubsidies		14,07%	
ICB-subsidie	1.272.000	-178.970	
Internationalisering	396.250	-55.752	
Upstream : Music	300.000	-42.210	
Ensemblemiddelen	300.000	<u>-42.210</u>	
Toegerekende APK projectsubsidies	2.268.250	-319.143	<u>-319.143</u>

Aan reguliere activiteiten toegerekende APK 7.461.701

Instellingssubsidie 2019	64.301.413	
Af: verrekende APK verlenging B-lijst	<u>-150.000</u>	
Grondslag APK% regulier		64.151.413

Gerealiseerd APK-percentage 11,63%

Het gerealiseerde percentage ligt hiermee onder de norm van 13,03%.

Ook in 2017(11,50%) en 2018 (10,71%) voldeed het Fonds aan de norm. Dat zal naar verwachting ook in 2020 het geval zijn, en daarmee voor de gehele periode 2017-2020.

Activiteitenlasten : € 21.890,552

Programma's en projecten: € 2.426.145

Dit betreft, zoals hiervoor al gemeld, activiteitenlasten (niet zijnde subsidies) die niet waren opgenomen in de meerjarenbegroting voor 2017-2020. Deze lasten worden gefinancierd uit de reguliere OCW-gelden, met uitzondering van:

Verdienmodellen Ensembles: deels projectsubsidie OCW

Pilot aanbod en afname; Bestemmingsfonds OCW

Fast Forward: Bestemmingsreserve Talentontwikkeling in een internationale context

#Nieuwe stukken : projectsubsidie OCW

Verdienmodellen Ensembles: deze post was niet opgenomen in de werkbegroting. Betreft deels de uitloop van het eerste traject, deels het door een later toegekend projectsubsidie gefinancierde vervolg.

Fast Forward is in 2019 met enige vertraging op gang gekomen.

Voor #Nieuwe stukken geldt in 2019 een 'inhaalslag' is gemaakt

Verleende subsidies: € 19.487.157

Voor nadere beschouwingen op de verleende subsidies wordt verder verwezen naar het activiteitenverslag in deze jaarverantwoording.

Bij een aantal regelingen is sprake van relatief grote verschillen tussen begrotingen en realisatie:

- SRP : in de loop van het jaar is het beschikbare budget voor nieuwe toekenningen verhoogd.

- datzelfde geldt voor de regeling Nieuwe Makers.

Upstream: Music was niet opgenomen in de werkbegroting, deze regelmatig wordt gefinancierd uit een later toegekend projectsubsidie van OCW.

Een nieuw element is het zaaglijnbudget. Dit is in 2019 ingevoerd om incidenteel zogenaamde 'zaaglijndossiers', die anders maar een gedeelte van het geadviseerde bedrag zouden krijgen, toch het volledige bedrag toe te kunnen kennen. Het gereserveerde budget van € 250.000 is volledig besteed. Dit is echter niet direct zichtbaar, het is verdeeld over toekenningen in de verschillende deelregelingen.

Overige activiteitenlasten : - € 22.750

De bijzondere baten betreffen ontvangsten op al afgeschreven terugvorderingen, alsmede een tweetal ontvangsten van instellingen die hun activiteiten hebben gestaakt en een deel van het resterend banksaldo aan het Fonds Podiumkunsten hebben overgemaakt.

Wet Normering Topinkomens 2019 Fonds Podiumkunsten

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Fonds Podiumkunsten van toepassing zijnde regelgeving, voor de Cultuurfondsen. Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor Fonds Podiumkunsten is € 161.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	H.Post	D. Stam
Functie(s)	Directeur/ Voorzitter RvB	Adjunct- Directeur
Duur dienstverband in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,958
Dienstbetrekking?	ja	ja
Individueel WNT-maximum	161.000	154.292
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.650	85.305
Beloningen betaalbaar op termijn	16.039	11.710
<i>Subtotaal</i>	<i>131.689</i>	<i>97.016</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	131.689	97.016
Gegevens 2018		
Duur dienstverband	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband	1,0	0,9
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging 2018		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	112.034	75.390
Beloningen betaalbaar op termijn	15.201	10.446
Totaal bezoldiging 2018	127.235	85.836
Individueel WNT-maximum 2018	155.000	139.500

Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	C. Kervezee	M. Seighali	J. Brinkman
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01—31/12	01/01-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	5.193	2.436	3.679
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	24.150	16.100	16.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	5.193	2.436	3.679
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Totale bezoldiging 2018	4.800	2.700	3.150

bedragen x € 1	M.Bax	S. Oosterloo	F. Lintmeijer
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	1.288	1.080	4.504
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	16.100	16.100	16.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	1.288	1.080	4.504
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Totale bezoldiging 2018	1.350	1.350	4.050

bedragen x € 1	A. Makkinga
Functiegegevens	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/07-31/12
Bezoldiging	
Bezoldiging	695
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	8.116
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	695
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2018	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	N.v.t.
Totale bezoldiging 2018	N.v.t.

Overige

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen bijzondere gebeurtenissen na balansdatum te melden

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en de directie van Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder Winststreven (RJ 640), het Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de exploitatierekening over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen het Accountantsprotocol subsidies cultuurfondsen 2017-2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het jaarverslag;
- ▶ de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder Winststreven (RJ 640) en het Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder Winststreven (RJ 640), het Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder Winststreven (RJ 640) en het Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder Winststreven (RJ 640), het Handboek verantwoording subsidies cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur

noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;

- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rijswijk, 9 maart 2020

BDO Audit & Assurance B.V. namens
deze,

w.g. N.W.A. van Nuland RA
